

Drejt një Plani Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit për Irlandën Konsultimi publik 2021

Hyrje

Komiteti kundër Racizmit dhe Raporti i Përkohshëm

Komiteti Kombëtar Kundër Racizmit (National Anti-Racism Committee) është një Komitet i pavarur i themeluar nga Qeveria në vitin 2020 për të hartuar një Plan Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit për Irlandën. Mund të shihni anëtarësimin tonë dhe Kushtet e plota të Referencës këtu.

Në përputhje me Kushtet tona të Referencës, ne dorëzuar **Raportin tonë të Përkohshëm** tek Ministri për Fëmijë, Barazi, Aftësi të Kufizuar, Integrim dhe Rini (Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth) në Nëntor të vitit 2020. Raporti paraqet idetë dhe planet tona fillestare për zhvillimin e Planit Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit. Mund të shihni Raportin e Përkohshëm këtu.

Konsultimi me organizatat e palëve të interesuara dhe anëtarët e publikut është një pjesë e rëndësishme e punës sonë. Ky konsultim i jep të gjithëve një mundësi të shprehin mendimin e tyre se si mund ta zgjidhim çështjen e racizmit në të gjitha format e tij në Irlandë sot.

Kemi përgatitur këtë dokument konsultimi për të shpjeguar se për çfarë është konsultimi dhe për të nxjerrë në pah disa fusha për të cilat ne veçanërisht do të mirëpresim pikëpamjet dhe sugjerimet.

Pikëpamjet tuaja janë të rëndësishme për të na ndihmuar të zhvillojmë mënyra efektive për të zgjidhur çështjen e racizmit në Irlandë.

Çfarë është racizmi?

Në Raportin tonë të Përkohshëm, ne përshkruam kuptimin vijues të racizmit për të drejtuar punën tonë:

[racizmi është] ... *dinamika e pushtetit e pranishme në ato rregullime strukturore dhe institucionale, praktika, politika dhe norma kulturore, të cilat kanë për efekt përjashtimin ose diskriminimin e individëve ose grupeve, bazuar në identitetin e tyre, siç përshkruhet në Nenin 1 të Konventës Ndërkombëtare për Eliminimin e Diskriminimit Racor (ICERD), e cila parashikon:*

'... *Termi "diskriminim racor" do të thotë çdo dallim, përjashtim, kufizim ose preferencë e bazuar në racë, ngjyrë, prejardhje ose origjinë kombëtare ose etnike që ka për qëllim ose efekt anulimin ose dëmtimin e njohjes, gëzimit ose ushtrimit,*

*mbi një bazë të barabartë, të të drejtave të njeriut dhe lirive themelore në fushën politike, ekonomike, sociale, kulturore ose në ndonjë fushë tjetër të jetës publike.*¹

Ne e njohim kryqëzimin midis racizmit dhe formave të tjera të shtypjes bazuar në gjini, seksualitet, identitet gjinor, aftësi të kufizuara dhe rrethana socio-ekonomike - dhe që gratë, fëmijët dhe burrat i përjetojnë dimensionet e racizmit ndryshe.

Kuptimi që kemi miratuar është një i gjallë, që mbështetet në konceptet dhe detyrimet ligjore ndërkombëtare, si dhe nëlegjislacionin e BE-së dhe të Irlandës.

Racizmi është një problem sistemik i cili manifestohet në shumë fusha të shoqërisë dhe prek shumë aspekte të jetës së njerëzve. Racizmi është ngulitur në struktura; pasqyrohet dhe riprodhohet në institucione, praktika, politika dhe norma kulturore; dhe përmes tyre ka si efekt përjashtimin ose diskriminimin e individëve ose grupeve, bazuar në racën ose etninë e tyre (përfshirë kombësinë dhe anëtarësinë e komunitetit të Udhëtarëve).

Racizmi është një realitet në Irlandë. Na duhet një Plan i Veprimit Kombëtar gjithëpërfshirës dhe efektiv për ta zgjidhur këtë çështje.

Racizmi është një realitet në Irlandë. Provat e vazhdueshme dhe të dokumentuara mirë tregojnë se ato janë ngulitur në çdo nivel të shoqërisë dhe përjetohej nga grupe të ndryshme. Racizmi është ekspozuar më tej nga COVID - me efekte diferenciale për migrantët dhe grupet e tjera që janë shënjestra të diskriminimit racor.

Duke pranuar peshën e provave në vitet e fundit se racizmi ekziston, ne e pranojmë se duhet të lëvizim tani për të marrë masa. Që kur Plani i mëparshëm Kombëtar i Veprimit Kundër Racizmit përfundoi në vitin 2008, organizatat e shoqërisë civile kanë kërkuar një fokus të ripërtërirë kombëtar, një rekomandim i cili u përsërit gjithashtu në rishikimin e fundit të Irlandës nga Komiteti i KB për Eliminimin e Diskriminimit Racor (CERD) në vitin 2019. Komisioni Irlandez për të Drejtat e Njeriut dhe Barazi (Irish Human Rights and Equality Commission) gjithashtu ka bërë thirrje për zhvillimin e një Plani të ri të Veprimit. Diskriminimi racor aktualisht është i ndaluar me ligj në Irlandë dhe gjuha e urrejtjes raciste është gjithashtu e paligjshme. Të gjitha organet publike irlandeze kanë për detyrë të ndërmarrin hapa aktivë për të eliminuar diskriminimin (përfshirë në bazë të racës) në rrjedhën e punës së tyre. Promovimi i barazisë dhe përfshirjes për pakicat etnike është një objektiv i caktuar brenda shumë strategjive të qeverisë dhe politikës. Masat për të luftuar racizmin janë përfshirë në Strategjinë e Integritetit të Migrantëve dhe Strategjinë Kombëtare të Përfshirjes së Udhëtarëve dhe Romëve. Disa reforma që janë duke u zhvilluar aktualisht do të jenë të rëndësishme në forcimin e mbrojtjeve ligjore të njerëzve kundër racizmit. Këto përfshijnë legjislacionin e propozuar për krimin e urrejtjes dhe rregullimin e mediave në

¹ Raporti i Përkohshëm i Komitetit Kundër Racizmit, 2020, 3.

internet. Reformat si këto dërgojnë një sinjal të fortë se shoqëria irlandeze nuk do të tolerojë që pakicat t'i nënshtrohen racizmit në çfarëdo forme.

Sidoqoftë, racizmi dhe diskriminimi racor vazhdojnë në Irlandë pavarësisht ndalimeve ligjore. Dispozitat aktuale dhe iniciativat e politikave nuk janë të mjaftueshme dhe mbeten boshllëqe të konsiderueshme. Plani Kombëtar i Veprimit do të sigurojë një mjet për të vendosur masat dhe ligjet ekzistuese në një kornizë më të gjerë të veprimeve konkrete për të rritur efektivitetin e tyre.. Gjithashtu do të prezantojë veprime dhe iniciativa të reja për të adresuar shqetësimet ekzistuese dhe ato që shfaqen. Në zhvillimin e këtyre veprimeve dhe iniciativave të reja, ne do të kemi parasysh faktin që racizmi kryqëzohet me pabarazi të tjera dhe diskriminim për arsye të tjera, për shembull gjinia dhe aftësia e kufizuar.

Të kesh të dhëna të mira për barazinë është e rëndësishme në zgjidhjen e çështjes së racizmit

Monitorimi i barazisë etnike është mjet kryesor për të zbuluar prevalencën e diskriminimit racor dhe ndikimin e tij në jetë. Është thelbësore për zhvillimin e kundër-masave efektive. Rishikimet Ndërkombëtare të të Drejtave të Njeriut vazhdimisht i kanë bërë thirrje Irlandës që të miratojë një qasje të qëndrueshme për mbledhjen e të dhënave të ndara etnikisht nga ofruesit e shërbimeve publike dhe të tjerët. Raporti ynë i Përkohshëm e identifikon këtë si një rekomandim prioritar. Plani Kombëtar i Veprimit do të theksojë më tej boshllëqet në mbledhjen dhe përdorimin e të dhënave, dhe do të konsiderojë se cilat ndryshime mund të na ndihmojnë të përdorim më mirë të dhënat në luftën kundër racizmit.

Drejt një Plani Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit për Irlandën

Është e rëndësishme që Plani të rrënjoset në një përkushtim ndaj vlerave të të drejtave të njeriut, demokracisë dhe sundimit të ligjit. Këto vlera duhet të karakterizojnë qasjen dhe të informojnë veprimet e shoqërisë irlandeze në luftimin e racizmit. .

Siç thuhet në Raportin tonë të Përkohshëm, puna jonë drejtohet nga praktika më e mirë mbi strukturën dhe përmbajtjen e Planeve Kombëtare të Veprimit Kundër Racizmit siç përshkruhet në [Udhëzuesin Praktik për Zhvillimin e Planeve Kombëtare të Veprimit Kundër Diskriminimit Racor](#) të botuar nga Zyra e Komisionerit të Lartë të Kombeve të Bashkuara për të Drejtat e Njeriut.

Puna jonë informohet gjithashtu nga [Plani i veprimit i BE-së kundër racizmit \(2020-25\)](#), i cili në vetvete pasqyron Udhëzuesin e KB.

Në përputhje me Udhëzuesin e KB, ne synojmë të zhvillojmë një Plan Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit që është:

- *Bazuar në standardet e të drejtave të njeriut*
- *Gjithëpërfshirës në fushëveprim*
- *Një ndërmarrje kombëtare*

- *I orientuar drejt veprimit*
- *Një dokument publik*
- *Një proces i vazhdueshëm*
- *Gjithëpërfshirës i dimensioneve ndërkombëtare.*²

Në këtë fazë, ne dëshirojmë të dëgjojmë pikëpamjet tuaja

Duke u bazuar në kuptimin e racizmit dhe fushat e shqetësimit të përshkruara në Raportin tonë të Përkohshëm dhe të informuar nga kontributet nga ky konsultim, Plani Kombëtar i Veprimit do të përmbajë veprime drejtuar të gjitha departamenteve dhe agjencive qeveritare, autoriteteve, institucioneve dhe organizatave - në sektoret publike, private dhe vullnetare - të cilët kanë një detyrë ose përgjegjësi për të adresuar racizmin ose angazhimi i të cilëve është thelbësor. Plani Kombëtar i Veprimit do të përqendrohet gjithashtu në media, si ato tradicionale ashtu edhe forma të reja. Ai do të përmbajë veprime për të promovuar të drejtat dhe barazinë për të gjithë ata që jetojnë në Irlandë.

Për të na ndihmuar të organizojmë konsultën tonë, ne kemi sugjeruar disa tema që pasqyrojnë çështjet e identifikuara në raportin tonë të përkohshëm. Ju lutemi sigurohuni që ne nuk i kemi zgjedhur këto tema sepse mendojmë se këto janë fushat e vetme ku ndodh racizmi, ose se këto janë temat e vetme që duhet të adresohen në Planin Kombëtar të Veprimit. Thjesht sugjerohen në mënyrë që të stimulojnë diskutimin dhe të ndihmojnë në organizimin e konsultimit. Ne jemi gjithashtu të etur për të dëgjuar pikëpamjet tuaja për çdo çështje tjetër që ju mendoni se duhet ta marrim parasysh gjatë zhvillimit të Planit.

Kemi dhënë disa pyetje për secilën temë për të ndihmuar në nxitjen e diskutimit. Mund t'i gjeni të dobishme pyetjet më poshtë, për të strukturuar kontributin tuaj në konsultim. Por ju lutemi mos ngurroni të jepni pikëpamjet tuaja mbi këto çështje pa iu referuar pyetjeve dhe / ose të jepni pikëpamjet tuaja për çështje të tjera që nuk përmenden në këtë dokument. Gjithashtu e pranojmë që mund të ketë shumë mbivendosje midis këtyre temave.

- Tema 1: Qasja në drejtësi**
- Tema 2: Të gjitha format e mediave dhe komunikimeve, përfshirë teknologjitë e reja**
- Tema 3: Punësimi, arsimi, shëndetësia dhe akomodimi**
- Tema 4: Përfshirja dhe pjesëmarrja**

² Zhvillimi i Planeve Kombëtare të Veprimit Kundër Diskriminimit Racor: Udhëzues Praktik, UN OHCR 2014, 3.

1. Qasja në drejtësi

Kjo temë përfshin kundërveprimin ndaj diskriminimit nga autoritetet e zbatimit të ligjit, duke përfshirë çështjet e mekanizmave të ankesave, nën-raportimin dhe format e dëmshpërblimit.

- Cilat mbështetje do të dëshironit t'i shihnit për viktimat e racizmit?
- Cilat veprime do të ishin efektive në heqjen e pengesave në drejtësi për viktimat e racizmit?
- Cilat veprime mund të ndërmerren për të kundërshtuar diskriminimin nga zbatimi i ligjit?
- A mendoni se racizmi ndikon në personat e arrestuar ose të akuzuar në sistemin e drejtësisë penale, dhe nëse po, si mund të adresohet?
- A mendoni se racizmi ndikon te njerëzit e dënuar ose të burgosur në sistemin e drejtësisë penale, dhe nëse po, si mund të adresohet?
- A mendoni se racizmi ndikon në gjykimin ligjor dhe gjykatat, dhe nëse po, çfarë veprimesh duhet të ndërmerren?
- A mendoni se racizmi ndikon në gjykimin ligjor dhe gjykatat, dhe nëse po, çfarë veprimesh duhet të ndërmerren?

2. Të gjitha format e mediave dhe komunikimeve, përfshirë teknologjitë e reja

Kjo temë përfshin mediat dhe transmetimin e shtypur dhe tradicional, si dhe mediat sociale dhe teknologjitë e reja.

- Çfarë veprimesh do të sugjeronit për të zgjidhur çështjen e racizmit në forma të reja dhe më tradicionale të medias?
- Çfarë veprimesh mendoni se do të ndihmojnë për t'i bërë mediat transmetuese dhe shtypin më përfaqësues në të gjitha nivelet e të gjithëve që jetojnë në Irlandë?
- Cilat janë sfidat e paraqitura nga teknologjitë e reja në lidhje me racizmin?
- A ka ndonjë mundësi të ofruar nga teknologjitë e reja për të fuqizuar luftën kundër racizmit?
- Cilat veprime duhet të ndërmerren nga kompanitë e teknologjisë për të ndihmuar në luftën kundër racizmit?
- Çfarë roli mund të luajë rregullimi i ndërmarrjeve të teknologjisë në luftimin e racizmit?

3. Punësimi, arsimi, shëndetësia dhe akomodimi

Këto janë fusha kryesore të jetës ekonomike dhe sociale ku kërkohen masa për të mbështetur përfshirjen dhe pjesëmarrjen e plotë nga grupet që përjetojnë racizëm në shoqëri dhe ekonomi. Kjo mund të përfshijë zgjidhjen e çështjes së racizmit në vendin e punës; duke siguruar që shërbimet publike të projektohen dhe ofrohen duke përfshirë të gjitha; dhe masat për të adresuar pabarazitë racore në qasjen, pjesëmarrjen dhe rezultatet nga arsimi, shëndetësia dhe shërbimet e akomodimit.

- Si do të dëshironit ta shihnit zgjidhjen e çështjes së racizmit në sektorin e arsimit?
- Si mund të sigurojmë barazinë e të gjithë femijëve për sa i përket qasjes në shërbime?
- Cilat veprime do të donit të shihnit të ndërmarra në sektorin shëndetësor për të adresuar pabarazitë shëndetësore bazuar në përkatësinë etnike?
- Cilat masa do të ndihmonin për të adresuar racizmin në qasjen në akomodim?
- Cilat iniciativa dhe veprime do të donit të shihni të ndërmerren për të luftuar racizmin në qasjen në punësim?
- A ka sektorë të veçantë të fuqisë punëtore ku veprimi duhet të ketë përparësi për të luftuar racizmin?
- Çfarë trajnimi dhe mbështetje shtesë mund të ndihmojnë për të luftuar racizmin në vendin e punës?
- Cilat masa mund të futen për të promovuar punësimin dhe përfshirjen në tregun e punës, si dhe për të adresuar shkaqet themelore të diskriminimit?

4. Përfshirja dhe pjesëmarrja

Kjo temë përfshin rolin që edukimi dhe ndërgjegjësimi mund të luajnë në të gjitha nivelet në luftimin e qëndrimeve dhe sjelljeve raciste. Kjo mund të përfshijë masa për të rritur të mësuarit rreth diversitetit dhe diskriminimit në kurrikulën zyrtare, riformulimin e historisë për të përfshirë grupe dhe dimensione të injoruara aktualisht, si dhe iniciativa për ngritjen e vetëdijes publike.

Nën këtë temë ne gjithashtu do të kërkojmë të adresojmë pengesat ndaj njerëzve nga pakicat etnike që marrin pjesë në politikën demokratike dhe që kandidohen në zgjedhjet lokale dhe kombëtare.

Ne gjithashtu do të shqyrtojmë të drejtat e hyrjes në çdo vend ose shërbim të destinuar për përdorim nga publiku, të tilla si transporti, hotelet, restorantet, kafenetë, teatrot, mjediset sportive, parqet dhe komoditetet rekreative.

- Çfarë iniciativash mendoni se mund të rrisin ndërgjegjësimin e publikut për diskriminimin racor dhe të ndihmojnë në luftimin e stereotipave raciste?
- Si mund të heqim pengesat për përfshirjen sociale dhe pjesëmarrjen e grupeve të nënpërfaqësuar dhe në disavantazh?
- Si mund të sigurojmë që ata që janë më të marginalizuar të përfshihen në mënyrë specifike?
- Cilat nisma do të ndihmonin për të siguruar që rregullorja publike të marrë parasysh racizmin sistematik të përjetuar nga komunitetet e racizuara?
- Çfarë veprimesh do të sugjeronit për të rritur numrin e njerëzve nga grupet etnike të pakicave që marrin pjesë dhe kandidohen në zgjedhjet lokale dhe kombëtare?
- Cilat veprime janë të nevojshme për të siguruar që procedurat politike, proceset dhe pjesëmarrja të jenë anti-raciste?
- Çfarë veprimi duhet të ndërmerret për të adresuar racizmin në sport? Cilat veprime pozitive mund ta rrisin këtë?

- Çfarë veprimi duhet të ndërmerret për të rritur ndërgjegjësimin dhe për të adresuar racizmin në arte dhe kulturë? Cilat veprime pozitive mund ta rrisin këtë?
- Çfarë veprimi duhet të ndërmerret për të promovuar angazhimin ndërkulturor dhe pjesëmarrjen e komunitetit?

Jeni të mirëseardhur të na jepni pikëpamjet tuaja për gjithçka që mendoni se është e rëndësishme për zhvillimin e një Plani Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit për Irlandën. Pyetjet e përgjithshme më poshtë mund të jenë të dobishme.

Pyetje të përgjithshme

- Cilat i shihni si problemet më të rëndësishme me të cilat përballen pakicat?
- Çfarë iniciativash mendoni se do të adresonin boshllëqet në mbledhjen dhe përdorimin e të dhënave?
- Si do ta matni sa mirë po funksionon plani? Kush mendoni se duhet të përfshihet në zbatimin dhe monitorimin e veprimeve të rekomanduara në Plan?
- Duke pranuar që Plani i Veprimit do të mbulojë shumë çështje, cilat janë dy fushat që mendoni se duhet t'u jepet përparësi për veprim të hershëm?
- Çfarë do të bëjë ndryshimin më të madh në një afat më të gjatë?
- A ndryshon përvoja e racizmit në varësi të gjinisë, moshës, orientimit seksual të personit ose familjes ose statusit civil?
- Si ndërvepron përvoja e racizmit me aftësinë e kufizuar?

**Irlanda po zhvillon një Plan Kombëtar të Veprimit Kundër Racizmit.
Pikëpamjet tuaja do të ndihmojnë në formësimin e këtij Plani.
Faleminderit që jeni pjesë e kësaj pune të rëndësishme.**